

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög mind-
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

A Székelyföld.

A székely népnek immár ismert nyomoru-
sága aggodalomba ejt minden jobbérzésű hazafit.
Kivándorlása veszedelem az egész magyar nem-
zetre nézve, mert amint elhagyja őrtálló helyét,
az idegen tőlul nyomába. Már is néptelenedik
egy-egy vidéke. Eddig megvigasztalt az a tudat,
hogy a szomszéd Romániából visszatér a családi
tűzhelyhez legnagyobb része a kivándorlóknak,
de most, hogy Amerikába is kimennek, félős,
hogy nagyobb százalék fog végképpen elveszni
a magyar hazára. Csak tavaly kezdődött ez újabb
vándorlás s már is 339 székely kivándorlóról
számol a statisztika.

Mindenki abban a meggyőződésben élt eddig,
hogy a székely jobban szereti hazáját, semhogy
a messzi új világrészbe elmenne s a szokatlan
hosszu tengeri ultra rászánná magát. És ime,
megkezdődött az amerikai kivándorlás három-
százat meghaladó ép, erőteljes székely embernek
a megmozdulásával. Tul Romániában is kezdődik
ott élő székely véreink között az Amerikába
vándorlás, ott a tehetősebb székely iparosok
kelnek a konstancai kikötőben vándoruttra. Hogy
ez az új népmozgalom nagyobb hullámokat fog
verni s a közel jövőben megsokszorozódik a ki-
vándorlók száma, azzal immár tisztában lehe-
tünk. Már is az alispáni és polgármesteri hivata-
lokban sűrűbben jelentkeznek az utlevelekért
folyamodók.

Pedig a Székelyföld áldott hely.

Idegen, a ki látja, elesodálkozik, hogy lehet
innen elkiváncozni.

Minden föltétele megvan, a mi vonzó, moz-
galmas élet elővárásolására szükséges. Változa-
tos vidékei pazar látványosságot nyújtanak a
szemnek, balzsamos fenyves erdői mértőföldre
terjednek, egész vármegyét borítanak. A pá-
ratlan gyógyerejű, szénsavdus ásványvizek pata-
kokban folynak el. Hegyeinek méhében kő, érc,
szén, só bőségben van. Hosszu utak fehér már-
vánnyal vannak kavicsozva. Ritka természeti
csodákban is bővelkedik. A szovátai meleg sós
tó, sósziplák, a gyilkos tó, Szent-Anna-tó, kén-
barlangok, mint sajátos remekei a természet al-
kotásának. Történelmi emlékek, régmúlt idők ma-
radványai sem ritkák, róluk csodás legendákat
öriz a hagyomány.

Nagy okának kell tehát lenni annak, hogy
innen a napszám és cselédbérért idegenbe men-
jen a nép s ne térjenek vissza ezrei a kivándo-
roltaknak. Ezek között semmi esetre sem utolsó
az a mostoha viszony, a mely a székely és a
Királyhágón ineni magyarság között fennáll.
Soha a magyarság e két faja között az érintke-
zés nem állandósult. A székely idegen népektől
körülzárva soha sem érezhette a magyar haza
igazi nagyságát és erejét, ha a Székelyföld ha-
tárait túllépi, köröskörül idegen népekkel talál-
kozik, kik neki nem barátjai, támogatást semmi-
ben nem nyújtanak. A nagyobb kulturális és for-
galmi központoktól távol esik, kereskedelmi és
forgalmi viszonyai magának a Székelyföldnek

vasut híján s a keleti határ elzárása miatt ki nem
fejlődhetek s azért mindama kincsei, mikkel a
természet pazarul megáldotta, jobbára parlagon
hevernek.

Csak egy kis jóakarát kell a nagy magyar
társadalom részéről, hogy a helyzet megvál-
tozzék. Keresse föl, tanulmányozza és szeresse
meg a Székelyföldet. Látogasson el fürdőire,
népesítse be azokat; ott és ne a külföldön költse
pénzét. Álljon be a székelyföldi termékek fogyasztó-
jának, mellőzze a külföldi ásványvizet és ipari
terméket, ha megfelelő minőségűt a Székelyföld-
ről is kaphat.

Nem alamizsna kell a székelynek, azzal rajta
segítve nincs, hanem felkarolása mindannak, a
mit az nyújthat. A mi nagy magyar Alföldnek
hiányzik, az feltalálható a Székelyföldön, de vi-
szont ez szegény a kenyérben. Egyenlitse ki e
két magyar faj, amennyire teheti, szükségleteit itt
a hazában. Akkor boldogul a székely.

Ha a kölcsönös érintkezés állandósul, nem-
csak a gazdasági javulás fog a Székelyföldön be-
állani, hanem a székely nemzeti érzésében is
erősödni fog. Ez indította a székely társaságokat
arra, hogy a nagy magyar közönséget az ország
másik feléből a Székelyföld látogatására meghiv-
ják. Mert nemcsak arra van szükség, hogy ezzel
is új jövedelmi források nyitassanak, hanem el-
sőbb sorban arra, hogy az életközdelemben immár
kimerülő, csüggedt székelyekben az önbizalom
erősítség, hogy érezze a székely, hogy ebben
az országban nem áll egyedül, de számíthat egy
erősebb magyar társadalom testvéri szeretetére s
mindenkori készséges támogatására. Kíváncos
azért, hogy ugy egyesek, mint társaságok minél
nagyobb számban keressék föl a Székelyföldet,
mert ha megkezdődik az ország nagyobbik felé-
nek erre gravitálása s ezzel egyidejűleg a székely
érdekek öntudatos felkarolása, új korszak nyílik
itt meg, a minek jótékony kihatását egykor az
egész magyar nemzet érezni fogja.

László Gyula.

A megyei tisztviselők kongresszusa. Az or-
szág minden részéből mintegy 500 vármegyei
tisztviselő gyülekezett össze vasárnap délelőtt
Pestmegye székházának dísztermében, hogy a
fizetésrendezésről és a Vármegyei Tisztviselők
Országos Egyesületének megalakításáról tanács-
kozzanak. A kongresszust Beniczky Lajos alispán
nyitotta meg, örömmel üdvözölve a nagy számban
megjelent tisztviselőket. A megnyitó beszéd után
az elnöklő alispán azt indítványozta, hogy a tár-
gyalás egyöntetűsége céljából hallgassák meg
mindenekelőtt a kongresszus megválasztott elő-
adójának: Issekutz Aurél főjegyzőnek referátumát
a fizetésrendezés dolgában szombaton tartott ér-
tekezlet megállapodásairól. Az indítvány elfogad-
tatván, Issekutz Aurél bőven ismertette a százas
bizottság munkálatait s ennek a fizetésekre vo-
nalkozó megállapodását a következőkben terjeszti
a kongresszus elé:

I. Központi közigazgatási tisztviselők Alis-
pán: 6400, 7200, 8000, 10.000 K. Főjegyző:
4800, 5400, 6000, 6400, 7200, 8000 K. Főügyész:
4400, 4800, 5400, 6000, 6400, 7200 K. Főorvos:
3600, 4000, 4400, 4800, 5400, 6000 K. I. Al-
jegyző: 3600, 4000, 4400, 4800, 5400, 6000 K.
Alügyész és vármegyei aljegyző (az I. kivételé-

vel): 2600, 2900, 3200 K. Alleváltáros: 2000,
2200, 2400 K. Közigazgatási gyakornok: 1400 K,
300 K lakáspénz.

II. Árvaszéki tisztviselők. Elnök 4800, 5400,
6000, 6400, 7200, 8000 K. Ünök: 3600, 4000,
4400, 4800, 5400, 6000 K. Jegyző: 2600, 2900,
3200, 3600, 4000, 4400 K. Nyilvántartó: 2000,
2200, 2400 K.

III. Kültisztviselők. Főszolgabíró 3600, 4000,
4400, 4800, 5400, 6000 K, azonkívül 600 K
pótlék, mely a nyugdíjba beszámítható. Szolga-
bíró: 2600, 2900, 3200, 3600, 4000, 4400 K.
Járási orvos: 2000, 2200, 2400 K.

IV. Központi és külső segéd- és kezelő-
személyzet Irodatiszt: 2000, 2200, 2400 K. Irnok:
1400, 1600, 1800 K. Könyvművész: 1400, 1600,
1800 K. Várnagy 1400, 1600, 1800 K. Rendes
napidíjas: 900 K.

V. Központi és külső szolgaszemélyzet. Hi-
vatalszolga 600—900 K.

A lakáspénz nincsen kitüntetve, mert ezt
minden vármegye állítja be oly összeggel, mely
az illető állomáshely lakáspénzosztályának meg-
felel.

E tervet ismertetése után a következő ha-
tározati javaslatot terjesztette a kongresszus elé:
Mondja ki a vármegyék tisztviselőinek, segéd- és
kezelő-személyzetének kongresszusa, hogy a mi-
dőn a vármegyei alkalmazottak javadalmazását
az ország valamennyi vármegyéjére nézve egy-
öntetűen, ugyanazon elvek alapján óhajtja ren-
dezni, erre irányuló kérvényével a részletesen
kidolgozott emlékirat s szabályrendeleti tervet
kapcsán, az önkormányzati jog alapján ezen kér-
désnek rendezésére első sorban illetékes vár-
megyék közönségéhez fordul. A m. kir. kormány
legközelebb 1904. január hó 1-én leendő ha-
tályba léptetéséhez most első ízben igényelt s
jövőben a fokozatos előléptetéssel igénylendő ösz-
szegat a m. kir. belügyi tárcza terhére vegye át
s illetve azon összegekkel a vármegye állami ja-
vadalmazását megfelelőleg emelje, ezen felirátát
a törvényhozáshoz, a m. kir. kormányhoz és a
m. kir. belügyminiszterhez egy saját kebeléből
kiküldött küldöttség útján juttassa, a mely-
ben való részvételre kérje föl a vármegye-
beli képviselőket is. A kongresszus egyhangu
lelkességgel magáévá tette a tervet. —
Ezután Beniczky Lajos alispán elnök berekesz-
tette a kongresszust és fölhívta a jelenvoltagekat,
hogy alakítsák meg a Vármegyei Tisztviselők Or-
szágos Egyesületét. Az alakuló közgyűlés elnökévé
Beniczky Lajos alispánt, jegyzőjévé Horváth Jó-
zsef dr szolgabíróvá választották. Czobor László,
Hontvármegye alispánja fölolvasta az alapszabály-
tervezetet, amelyet egyhangulag elfogadtak. Mi-
után kimondották, hogy az egyesület tisztikarát
akkor választják meg, amikor az alapszabályok
a belügyminiszterium jóváhagyásával leérkeznek,
az alakuló közgyűlés az elnöklő Beniczky alispán
éltetésével véget ért. Délben 1 órakor a kon-
gresszus tagjai lakomára gyűltek a Hungária
szállóban, ahol számos felköszöntő hangzott el.

Rendezett tanácsu városok mozgalmá. Szen-
tes város képviselőtestülete mozgalmat indított
aziránt, hogy az állam az adókezelést vegye el a
rendezett tanácsu városoktól, vagy pedig, ha ez
nem kivihető, részesítse az állam a rendezett ta-
nácsu városokat ezen tisztán a kincstár érdeké-
ben teljesített munkálatokért külön állami segí-
tésben. E tárgyban feliratot intéznek a képviselő-
házhoz s ez indítványt Szentcs minden rendezett
tanácsu városnak hozzájárulás céljából meg-
küldötte.

A székely kamara közgyűlése.

Marosvásárhely, 1903. április 25

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara április 25 én tartotta az idén második teljes ülését, a tagok érdeklődése mellett. Az ülést Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök vezette. Elnöki közlések során bejelentetett, hogy Gáspár Domokos parajdi lakos pokróczszövő részére a kereskedelemügyi miniszter 2500 korona segélyt engedélyezett, az ottani pokróczipar fejlesztése céljából, hogy konkrét kérésre hajlandó a marosvásárhelyi és kézdivásárhelyi timári iparosok érdekeit támogatni; hogy a kereskedelmi szerződések megújítása alkalmából a Székelyföld közgazdasági érdekeinek megvédésére való tekintettel javaslatot készített és terjesztett fel az elnökség.

Tárgysorozat rendjén foglalkozott a kamara Marosvásárhely szab. kir. város vásárrendőszeti ügyével; tudomásul vette, hogy Marosvásárhelyt a folyó évben két cipésziparitanfolyam rendeztetett a kereskedelemügyi miniszter anyagi támogatásával, melyen összesen 44 marosvásárhelyi iparos nyert kiképzést. Ezért a kamara köszönetet mond a miniszternek s kerülete más városainak is hasonló tanfolyamok engedélyezését kéri. Elhatározta továbbá, hogy a marosvásárhelyi háztartási iskolát, mely rövid fennállása óta is gyakorlati dolgokkal foglalkozik, erkölcsi támogatja.

Egy kereskedelmi iskolának a kamara székhelyén leendő felállítását a marosvásárhelyi Székely Társaság megkeresése folytán ismételtén is kéri. Székely Károly és Csizsár János szobrász tanulóknak 50—50 korona segélyt ad. Tamás Antal kásonaltizi cipész, Szabó Károly marosvásárhelyi bádogos, Tótfalusi Károly és Vajda Albert kézdivásárhelyi műasztalosok, Némethi Árpád kovásznai asztalos, Nagy József kézdivásárhelyi pléhes, Deák Ferencz bereczki cipész, valamint Breszlauer Jakabné marosvásárhelyi paplan készítő állami támogatás iránt benyújtott kérését a viszonyok mérlegelésével terjeszti a kereskedelemügyi m. kir. kormány elé. A négy év óta szünetelő százados bűkszádi üveggyár újabb üzembehozása örömdetes tudomásul vétetvén, kimondotta a kamara, hogy a készítmények fuvardíjának mérséklésével közben jár.

Örömdetes tudomásul szolgált, hogy a kamara újabb tárgyalásokat kezdett a marosvásárhelyi közműhely felállítására ügyében a különböző szakmabeli iparosokkal.

Több kisebb fontosságú tárgy elintézése után a gyűlés véget ért.

Tapasztalati észrevételek a lötenyészési kerületek kérdéséhez.

Irta: lengyelfalvi báró Orbán Ottó.

(3. folyt.)

Menjünk tovább egy lépéssel. Kisértsük meg leírni, hogy a felsorolt katonai szükségletekre milyen minőségű lovak kellenek, hogy tenyésztesünk annak megfelelően irányíthassuk.

1. Az egy éves méncsikónak a kellékei: a szabályos testalkotás, anyai, apai ágon magas vérbeli származás; a szabályos testalkotás alatt értem, hogy az egy éves méncsikó magassága legyen 150—155 centiméter, feje kurta és száraz, homloka széles, szemei szépek, nagyok; füle álljon szépen, szabályosan; nyaka legyen nemes és fenkölt, marja magas; dereka kurta és kötött; faralakulása szabályos, kizárva a magas faralakulást; lábai birjanak erős csontozattal; csüdjei ne legyenek puhák, hanem rövidke és erősek, s az első lábak franczia állása legyen kizárva; főfeltétel a nagy mozgás, illetve korrekt járás.

2. A 3 éves csikó kellékei: 158 cm.-től 162—64 centiméter magasság, szép fej, szabályos hosszú nyak, magas mar, mellkas, kurta kötött derék, jó faralakulás, ép lábcsonthozat, erős csüd és szabályos járás.

3. A nehezebb fajtájú ágyus ló kellékei: 165—66 centiméter magas, erős testalkotás, a fej lehet egy kissé nehéz, nyaka és marja legyen magas, mellkasa mélységre és szélességre fő kellék, háta lehet hosszú, de erős (most az utóbbi időben ezeknél is kívánatos a rövid, kötött derék), faralakulása szabályos, lábak erős

csontozattal s rövid csüddel birjanak, véralakulása mérsékelt, járása szabályos és biztos legyen.

4. Tüzér altiszti ló kellékei: 162—64 centiméter magas, fej és nyakállás szabályos, marja magas, derék kötött, faralakulás szintén jó legyen, lábak és csüdei erősek legyenek, járása szabad.

5. A tüzérséghez alkalmazott (Manschaf) legénységi lovak kellékei: 156—57 centiméter magas; lehetőleg szép fej, magas marjos és nyakállással birjon, dereka erős és kötött, szép faralakulás, erős, izmos csontozatu lábak és jó csüdökkel birjon, járása szabályos legyen.

6. Dragonyos ló kellékei: 160—164 centiméter magas, a fej egy kissé lehet nehéz, nyakalakulása magas, dereka erős és kötött, faralakulása rendes, lábszárcsonthozata erős, csüdök rövidke és erősek, járása szabad.

7. A huszárló kellékei: 158 centimétertől 160 centiméter magas, szabályos, hosszú magas nyakállás, hogy a ló a huszárt magas nyak- és fejállásával takarja, magas marja feltétlen kelléke, hogy a nyereg ne csuszszék; rövid, kötött derék, derekának megfelelő szabályos faralakulás; szép takaros aczélos izomzatú lábszárak, erős csüd és erős szabályos könnyű mozgás.

8. A honvéd huszárlónak szintén a fenti kellékekkel kell birnia.

9. A tiszt ló kellékei: 167—170 centiméter magas, szép nemes fej, kidülledt nagy szemek, rendes fülállás, szép hosszú nemes nyak, magas marja, egészen, szabályos kurta derék, ildomos faralakulás, szép száraz aczélos izomzatú lábak, erős csüd és hatalmas járás.

A felsorolt kellékekkel kell birnia a katonai szükségletekre alkalmas lónak. Az ilyen ló a tenyészítő birtokában csaknem az év minden szakában készpénzt képvisel. (Folyt. köv.)

Szinészet.

Szombaton este Schurmer Aurél operetteje a Fifin került színre Ragányi Iza felléptével. A darab — miként a mai operettek legnagyobb része — tulnyomóan a félreértéseken alapuló komikus helyzetekre van építve, melyek természetesen számos derült pillanatnak okozói. De komoly tartalmat ne keressünk benne. A siker — mint vártuk is — főképp a társulat kedvelt primadonnájához, Ragányi Izához (Fifin) fűződik, de vajjon nem lehetett volna-e azokat a »gukker«-os jeleneteket kissé diszkrétebben játszani? Szigethy mint Pithins gyáros, Baranyai (Harry) és Gulyás (Michel) valamennyien hozzájárultak a sikerhez s élénk és összhangzatos játékkal feleltették a hirtelen történt szerepváltozások miatt előálló hiányokat.

Vasárnap délután a »Jani és Juczi« cz. 3 felv. énekes bőhozatot adták. Mig este Szigethy József »Csokon szerzett vőlegény«-e volt színen. A kedves jelenetekben gazdag bohózatot jól mulatott közönségünk. Ragányi Iza (Ábray Irén) szerepét ügyesen betöltötte és énekszámaival sok tapsot aratott. Feltűnést keltett Jakabfi Jolán (I. növendék) igen szép és kellemes hangjával. Olasz György jó Csontay és Simon Jenő csinos Béla volt. Nagy derűtséget keltettek Futaky (Szigethy), Ripacs (Gulyás) és Nefelejts (Nagy Mari) is. Az előadás általában elég jól ment. Azonban a szép lengyel dalt, melyet Ragányinak, mint vándorzenésznőnek kellett volna énekelni, sajnosan nélkülöztük.

Hétfőn Shakespeare örökszép drámáját: »Romeo és Juliát« adták elő Haraszti Miczi jutalomjátékául, főleg a tanuló ifjúság meleg érdeklődése mellett, ámbár az előadás megérdemelte volna a nagyobb érdeklődést. A főszereplők Simon Jenő (Romeo) és Haraszti Miczi (Julia), amellet, hogy szerepüket jól tudták, — ami a Shakespearei daraboknál az első követelmény s amit nem minden szereplőről lehet állítani, — szép sikerrel oldották meg kétségtelenül nehéz feladatukat. Ugyátszik a szerepek egyéniségüknek is megfelelő, Simontól vártuk is, hogy hatással fog játszani, de az is tény, hogy Haraszti Miczi is kifogástalan Julia volt, sőt helyenként valósággal meglepett. Azt a zajos óvációt, melyben a közönség őket többször részesítette, — mindenesetre kiérdemelték.

Kedden: »Lili«, Henniquine és Millaud, illetve Hervé kedves zenéjű operetteje volt műsoron Ragányi felléptével, aki Amélie és Antoinette szerepeiben igyekezett földadatainak megfelelni. Egy pár énekszámát zajos tapsokkal jutalmazta közönségünk. Baranyai Ferencz (Plin-chard) szintén jól énekelt s játéka is megfelelő

volt. Gulyás (Hypothese) az egyre fiatalodó nagybácsit kitűnően alakította. Ugy szintén Simon Jenő (Bateliere báró) is említést érdemel.

Itt említjük meg, hogy Micsi F. György, az erdélyrészi színikerület valóban érdemes igazgatója, a mai nappal bucsut vesz nemcsak városunktól, hanem az erdélyrészi kerülettől is. Szándéka az volt, hogy innen Kézdivásárhelyre menjen, azonban ott az épülő színház még nincs befejezve, szinkörbe pedig — féltve tagjainak egészségét — játszani nem akart s így új kerületébe: Székesszék várára utazik színtársulatával. A mai (csütörtöki) színlapon meleg hangon vesz bucsut az igazgató, de egyszersmind kritikát is mond: »Azzal a boldogító tudattal távozom innen, hogy úgy is mint ember, úgy is, mint igazgató — jó emléket hagyok magam után azon kevesek előtt, akik magukat befolyásolni nem engedve, intencziómat megértették.«

Egyházi élet.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! A közművelődés oltárán Isten dicsőségére áldoz, ki a Székelyudvarhelyen építendő unitárius templom költségeihez hozzájárul. Az egyházközség előjárása a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönetet mellett nyújtja: ld. Daniel Gábor főgondnok a 108. sz. gyűjtőívén 200 K. ld. Szakács Károlyné 355 sz. gyűjtőívén: özv. dr. Fejervári Lajosné sz. Szakács Borbára 10 K, id. Szakács Károlyné sz. Gálfi Mária 10 K, id. Szakács Károly nyug. kir. adófelügyelő 10 K, együtt 30 K. Benedek Lajos 159 sz. gyűjtőívén: Péterfi Albert, Pálffy Ákos, Benedek Laosné 2—2 K, Csinády Jánosné 4 K, dr. Varga Antalné 5 K, Darkó Sándor, Kelemen Kálmán, Bod Sándor, Szabó Gyula, Huszár József 1—1 K együtt 20 K. A 424 sz. gyűjtőívén: Rösner Valéria 2 K. Az árkosi unitár. egyházközség 98 sz. gyűjtőívén: árkosi egyházközség 5 K, Végő Mihály lelkész 2 K, Göncz Mózes, Kisgyörgy Bénéam, Veress György 20—20 f, 10 f portódij levonása után együtt 7 K 50 f. Koronki János 186 sz. gyűjtőívén Koronki János 3 K, Deák Gergely 2 K, együtt 5 K. A Sikó Áron 154 sz. gyűjtőívéhez utólagosan: dr. Braun János 1 K. A bölöni előjáróság 328 sz. gyűjtőívén: Bölön község 4 K Tana Sámuel 1 K, együtt 6 K. Serester Árpád tanuló 457 sz. gyűjtőívén: özv. Serester Sándorné, Serester Árpád, Tóth József 2—2 K, Nagy András, Kilyéni József, Tarasz Károly, Vaka Béla, Bartha Lajos 50—50 f, Sigmond Ferencz, Sigmond Lajos 40—40 f, Kilyéni Ferencz, Rezek Istváné, N. N., Serester Ignác, özv. Sigmond Bálintné, Sigmond András, Györbíró Dániel, Sigmond Sándor, Sigmond György, Bartha Károly, Sigmond Sámuel, Petrovics Pál, Tóth Sándor, Zsigmond Elek, Zsigmond Tamás, id. Soós János 20—20 f, Kilyén Sándor, Zsigmond Péter 10—10 fillér, együtt 12 K 70 f. Az I—III. közlemény összege 829 K 60 f, e közlemény összege 284 K 20 f, összesen 1113 K 80 fillér. (Folyt. köv.)

Különfélék.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet április 29-iki távirati jelentése szerint: Enyhe, elvétve csapadék.

— **Dr Csengeri János**, a kolozsvári egyetem tudós tanára kedden délután városunkba érkezett, hogy az nap és másnap a helybeli főreáliskolában a latin nyelvi oktatás menetét megfigyelje. Dr Csengeri ma, csütörtökön a reggeli vonattal Brassóba utazik hasonló célból.

— **Jegyzőválasztás.** Etéd község képviselő-testülete Szász Ferencz székelykereszturi körjegyzői segédet egyhangulag körjegyzőnek és Farkas István etédi birtokost segédjegyzőnek választotta.

— **Szakiskolánk felügyelő-bizottsága** A helybeli m. kir. áll. kö- és agyagipari szakiskola felügyelő-bizottságát — megbízatása lejárván — Hollaky Arthur főispán, elnök előterjesztésére, a kereskedelemügyi miniszter az 1903—1906. évekre újja alakította. Ezen alkalommal a felügyelő-bizottságnak az elmúlt három évi buzgó tevékenységért a kereskedelemügyi miniszter elismerését fejezte ki. A felügyelő-bizottságba, mint új tagot: Jung-Cseke Lajos apát-plébánost nevezte ki a miniszter.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete ma (csütörtökön) rendkívüli közgyűlést tart.

— **A helybeli Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet** felügyelő bizottságának tagságáról Szabó Árpád ev. ref. kollegiumi tanár lemondván, helyébe a központ Gyertyánossy Károly kir. telekkönyvvezetőt nevezte ki. Az új felügyelő biz. tagok h. hó 28-án vett részt először az ülésen.

— **Az oklándi olvasókör** f. évi május hó 2-án d. u. 5 órakor a kör helyiségben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kör tagjait tisztelettel meghívjuk. Targysorozat: 1. A kör részére állandó lakásul egy házas telek megvásárlása feletti határozat hozatala, a választmány előterjesztése alapján. 2. Elnök lemondván az új választás keresztülvitele. A választmány határozatából. Oklándon, 1903. április hó 24-én. Harmath Jenő, alelnök. Pal Ferencz, jegyző.

— **Juhok a székelyeknek.** A székely kormánybiztos a makfalvi vásáron megint nagy tömegű juhot vásárolt a Parajd vidéki székely gazdák közt való kiosztásra. A juhok bevásárlásában Koós Mihály kormánybiztossági titkárnak, mint gazda Szentkirályi István, mint állategészségügyi szakértő pedig Pálffy Gyula m. kir. állatorvos segédkezett. A kiosztás fáradságos munkája főképp Koós Mihály odaadó buzgalma folytán közmegelegedésre sikerült.

— **Az elédi „Emke Ifjúsági Egyesület”** kebelében alakult műkedvelő-társulat április 13-án (husvét másodnapján) táncmulatsággal egybekötött, sikerült színelőadást rendezett saját pénztára javára. Géczy I. „A mit az erdő mesél” cz. 3 felvonásos népszínjüve került előadásra. A szereplők valamennyien az ifj. egyesület tagjai közül teltek ki s dícséretükre legyen mondva, pompásan megállottak mindannyian helyüket. Összes bevétel 123 K, tiszta jövedelem 70 K. Felülfizettek Gálffy Kálmán, Piros Aurél, Gagyhy Dénes 2—2 K-t, Rozsonday István 1-20 K-t, Csia Kálmán, Simon Mihály, Jakab Adolf 80—80 fillért, Fülöp Árpád 40 fillért. Fogadják az ifj. egyesület vezetőségének hálás köszönetét. (r. i.)

— **Az E. M. K. E.** folyó évi június hó 2-án, Pünköszt harmadnapján délelőtt 11 órakor Nagynyeden, a vármegyei ház dísztermében XIX. évi rendes közgyűlést tartja. A közgyűlésre a tiszteleti, örökös, alapító és rendes tagok tisztelettel meghívottak. Kelt Kolozsvárt, az Igazgató-választmány 1903. április hó 15-én tartott üléséből. Gr Beldi Ákos, elnök, Sándor József, t. alelnök-főtárgysorozat: (Az Alapszabályok 16. §-a értelmében). 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Bizottságok kiküldetése. 4. Képviselők és üdvözlők bejelentése. 5. Dr. gróf Kuun Géza v. b. t., az E. M. K. E. diszelnökének, stb. felolvasása: „Fajunk lebediai és etelközi mivelődéséről”. 6. Évi jelentés. 7. Számadások előterjesztése, a számvizsgáló-bizottság jelentésével. 8. Jelölő-bizottság előterjesztése. 9. Tagok, vagy fiókok netáni indítványai, melyek az Igazgató-választmányhoz legalább 8 nappal a közgyűlés előtt bejelentendők. 10. Jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 11. Elnöki zárszó. A közgyűlésre a jelölések N.-Enyedre, dr Varró László polgármesterhez intézendők. Közgyűlés után másnap, június 3-án délelőtt 11 órakor Szászvároson, Kun Kocsárd gróf lakóházának emléktáblával megjelölése ünnepe, melyre az egyesület tagjait szintén tisztelettel meghívja az Emke elnöksége.

— **Kedvezmények Herkules-fürdőn.** Az alatt felsoroltak, kik Herkules-fürdőben gyógykezelésből egy hétnél tovább tartózkodnak, úgy a lakás törzsáránál, valamint a fürdők áránál április hó 15-től október hó 15-éig, a július hó 1-től augusztus hó 26-ig tartó fődínyt kivéve, 50 százalékos kedvezményben részesítettek: 1. Az orvos urak mindenkor szabad fürdöket, gyógy- és zenedij-mentességet és a szobák törzsáránál 50 százalékos kedvezményt élveznek; családtagjaik szintén a gyógy- és zenedij fizetésétől mentek, a lakás és fürdőknek bármikor 50 százalékos kedvezményben részesítettek. 2. A hazaisajto tagjai az elő- és utóévadban a szobák törzsárak és fürdők után 75 százalékos, a fődíny alatt 50 százalékos kedvezményben részesülnek. 3. Valamennyi államhivatalnok. 4. Valamennyi vármegyei hivatalnok. 5. Az összes városi és községi hivatalnokok, lelkészek,

községi és körjegyzők stb. 6. Bank és takarékpénztári hivatalnokok. 7. Betegsegélyző pénztári tagok. 8. Az osztrák-magyar monarchia tisztviselő együletének tagjai. 9. A gazdaszettek és erdőtisztetek egyesülete tagjai. 10. A magyar tisztviselők országos egyesületének tagjai. 11. A magyar vasuti és hajózási Club tagjai. 12. A pénzügyi tisztviselők országos egyesületének tagjai. 13. A magyar tanítók egyesületének tagjai. 14. A kereskedelmi utazók egyesületének tagjai. 15. A magyar folyam- és tengerhajózási r. t. hivatalnokai és alkalmazottjai. 16. Az első cs. és kir. dunagőzhajózási társ. hivatalnokai és alkalmazottjai. 17. A magyar színészegyesület tagjai. 18. A „br. Hirsch-”féle jótékonyági egyesületnek 20 tagja. 19. Valamennyi „Turista egyesület” tagjai. 20. Az „Otthon” tagjai. 21. A „Kereskedelmi alkalmazottak egyesülete” tagjai. 21. A biztosító intézetek hivatalnokai. Megjegyzések: Az említett kedvezmények csakis hiteles igazolványokkal ellátott személyeknek adandók. A kedvezmény csakis azoknak adatik meg; a kik az igazgatóság szállodáinak egyikében laknak; a magánszállodákban lakóknak kedvezményre a fürdőházaknál sincsen joguk. A szobák áránál engedélyezett kedvezmény azok törzsáránál értendő. Fürdőigazgató-ság Herkulesfürdő.

— **Dankó Pista** dalos ajaka immár örökre elnémult. Ha testi hüvelyét el is ragadta tőlünk a kéllehetetlen sors, lelke itt maradt. Benne van dalaiban, azokban a kimondhatatlan édes-bus dalokban, amelyek lelkéből fakadtak s melyek még az utókornak is élő bizonyítékai lesznek: volt a magyar nemzetnek egy poétalelkű dalosa, ki szíve megnyilatkozásait igaz dalgyöngyök alakjában örökségképpen reánk hagyta. Dankó 50 legszebb eredeti nótája énekhangra, zongora-, vagy cimbalomra kapható 4 koronáért a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betege Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz.

— **Szerkesztő változás.** Dienes Márton, a „Független Magyarország” felelős szerkesztője ezen állásától megvált és helyébe Lóránt Dezső hirlapíró, a fiatalabb újságíró gárda egyik jeles tagja lépett.

— **A „Székely-Udvarhely”** szerkesztősége és kiadóhivatala e hó 24-ikén helyiséget változtatott. **Kossuth-utca 7. sz. alól** — hol előtt nyolcz és egynegyed évvel lapunk pályafutását megkezdette s hol annyi jó és balsors között a kezdet nehézségeivel eredményesen megküzdni sikerült — **ugyanacsak a Kossuth-utca 15-ik házszám alatt** (közvetlenül a „Budapest” szálló mellett) lévő **szép világos és kényelmes helyiségbe** hurczolkodtunk át. Mit ezuton hozunk m. t. olvasóink szives tudomására.

— **Washington** György amerikai módon nőtt. 16 éves korában már maga kereste kenyerét mint mérnök. Rajzhoz és számoláshoz értett a legjobban. Pontos és kimért volt. A nyugati vidékek néptelen birtokait kellett felmérnie, ott ismerkedett meg az indiánus élettel és hadviseléssel. Ezekben oly bölcseséget és bátorságot tanusított, hogy ő volt a francziák ellen a virginiai csapatok fővezére. Korán megházasodott és Mont-Verinotban élt, lovagolva, vadászva, vidáman, uri módon. Abban is amerikai volt, hogy szerelte a hasznos Nem pazarolt, mindig megővta érdekét, megvédte a jogát s gunynyal emlegette a tüntető önzetlenséget. A nyugalmas élet és a becsületesen végzett hazafi kötelesség nem c ábitották nagyra-vágyásra s mikor mindenki attól tartott, hogy óriási tekintélyével a sereg élén magához ragadja a hatalmat, sértésnek nézte még a feltevést is s mielőtt megkötötték a békét, lemondott a fővezérségről és hazament Vermotba családijához, hogy a régi módon éljen tovább. Jellemének ezt a nagy tisztaságát, józan és nyugodt egyéniségét sokszor össze szokták hasonlítani Deák Ferenczcel. Amerika minden esetre köszön neki annyit, mint mi Deáknak. Washingtonról szól a nagy Képes Világtörténet most megjelent 181. füzeté. Egy füzet ára 60 fillér, egy kötet díszes felbőrötésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben, s részletfizetésre is a kiadóhivatalban: Révai Testvérek Irodalmi Intézet Bpest, VIII., Üllői-ut 18.

— **Vizsgai íráslapok** igen finom papíron, csinos kiállításban, olcsó árak (100-a 90 fillér) mellett kaphatók a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betege Pál könyv-, papir-, író- és rajzszerkesztésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. sz. a.

— **Elveszett** folyó évi április 21-én Patakfalva—Recsenyéd alsó végeig egy kis „Frübel” fegyver. A becsületes megtaláló, esetleg szép jutalom mellett, átadhatja lapunk kiadóhivatalában vagy pedig Nagy Gyula tanítónak Homoródszentpéteren.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Ma u t h n e r Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Ma u t h n e r Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Közgazdaság.

— **Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület.** Sz. 177-903 A székelyföldi miniszteri megbízott ur Udvarhelyvármegye részére 5 láda fajtojást rendelt meg, melyből 2 láda Székelykeresztúrtól a szolgabírósnál, 2 láda Székelyudvarhelyt a gazd. egyleti titkárnál, egy láda Erkedén a községi előjáróságnál fog becsereltetni. A jelentkezések már előre az illető helyeken történhetnek. A kicserélt tojások ugyanott összesomagoltatván, a „Magyar Gazdák vásárcsarnoki szövetkezete” czimére bérmentetlenül Budapestre küldetnek. Székelyudvarhelyt, 1903. április hó 25. Az elnökség.

Szerkesztői üzenetek.

—sz—cz. Szívesen fogadjuk és várjuk közleményeidet. A most küldöttet jövő számunkban közöljük. Csak előre! Mi nem változtunk. Az egyes községekben történt érdemes munkásságokról a legszívesebben adunk minden közleményt.

F—i. Köszönjük szíves jókívánataidat. Örömmel várjuk júliusi hazajöveleledet. Közelebből levélben többet.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

— **A faiskolakezelők és gyümölcsfa-tulajdosok** szíves figyelmébe ajánlom kitűnő és több oldalról elismeréssel fogadott folyékony faviasszomat negyed-, fél- és egykilós adagokban 40, 80 és 1 K 60 filléres árral. S o l y m o s s y János gyógyszerész Székelyudvarhelyt (Kossuth-utca.)

Fogorvos PERL JÓZSEF

AMERICAN DENTIST

Székelyudvarhelyre megérkezett.

Készít műfogakat és légnyomatu fogsorokat vulkánitban és aranyban. Korona és hidmunka (szájpadlás nélkül.)

Végez mindennemű fogorvosi műtéteket, u. m.: *fogaknak teljesen fájdalom nélkül való kihuzását, fogak és gyökerek tömését* arannyal és más jónak bizonyult tömő-anyaggal.

Lakása: Budapest-szálloda I. sz.

Rendel d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig.

Tartózkodási idő néhány nap.

Eladó bor. Saját termésű királyhalmi (Csongrádvármegye) homoki fehér asztali, vörös és Siller ó-boraim kisebb és nagyobb mennyiségben kaphatók.

Értekezhető alólírott szőlőbirtokosnál Gyulán, Békésmegye.

Rombay Zsigmond,
királyhalmi szőlőbirtokos.

Kiadó lakás. Attila-utca 13. szám udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó, vagy örök áron eladó. Bővebb felvilágosítást ad So h a Aladár Helyben.

Legfinomabb cukrász-sütemények *Ernst György cukrászatában* Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

KÁLLAI GYÖRGY

épület- és bútortasztalos, aki minden e szakba vágó munkát a mai igényeknek megfelelő előnyös árban és szolid kivitelben készít. — **üzletét**

folyó évi április 24-től Szombatfalva városrészben

a **báró Orbán Balázs utca 13. házszám alá** — Zárug Antal fűszerüzletével szembe — helyezte át. Kéri ezen a helyen is a n. é. közönség szíves pártolását.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden nap

a **Gergely Ferencz sósfürdőjén** meleg fürdő kapható A **fürdőszobák** és az ezek előtt levő **folyosó szűkség szerint fűtve van.** Egy kádfürdő ruhával 45 kr

Sz. 2163—903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovács Ferenczné szül. Sándor Juliánna végrehajtónak Botos János végrehajtást szenvedő e leni 400 K tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő és a társtulajdonos ifj. Barabás Márton és Bárbuj Juliánnának a szombatfalvi 266 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 104 hr. sz. ingatlanára 506 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903. évi július hó 6-ik napján** d. e. 9 órakor a székelyudvarhelyi telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóságtól.

Székelyudvarhelyt, 1903. évi márczius hó 19-én.

Dr. SZEKELY,
kir. törvényszéki egyes bíró.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der Rohitsch-Sauerbrunn
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szeliden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszűnteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártyákban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgöyülés, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltek. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatás nélküli hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában**, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemesen a romlásnak nincs kitéve sőt ellenkezőleg, minél régebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli úgynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry Adolf „Orangyal-gyógytár” Pregrada
Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógytárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

RÉPÁTI VIZ hazánk legkitűnőbb ásványvize, ujonnan érkezett friss tavaszi töltés

HAÁB és HEITZ és GÁL JÁNOS UTÓDA

főraktárában SZÉKELYUDVARHELYT

NAGYON MÉRSÉKELT ÁRBAN KAPHATÓ.

Dr. Purjesz Zsigmond professzor a következőképpen nyilatkozik:

Bizonyítom, hogy a Répáti-savanyuvizet a nyakharták hurutos bántalmai ellen ismételt jó sikerrel alkalmaztam.

Dr. Lengyel Béla m. kir. egyetemi tanár szakvéleménye a következő:

A K.-Impér Répáti-savanyuviz a jók között is a legjobbak közé tartozik, nemcsak mint élvezeti ital kitűnő, hanem mint gyógyító ital is megbecsülhetetlen, stb. stb. Emésztési és vizeleti nehézségeknél, gyomor- és vesebajoknál, gyulladásos, hólyag- és köszvényes bántalmak ellen stb. stb. fölülmulhatlan.

Kapható továbbá minden előkelőbb vendéglőben.